

Inventaris van de verzameling Stad en Kasselrij Veurne

1417 - 20ste eeuw

KEVIN DEKOSTER

D'Office

Burgmeesters , Landthouders ,

Schepenen ende Courheers der Stede ende Casselrye van VEURNE,
Consenteren foo Sy doen mits Defen aen

te ryden ofte doen ryden
door synen Commant met synen gekeurden Deck-Henxt, ten dienste
van dese Casselrye, ende dat alleen voor den Jaere ende Sayfoene 17
Verbiedende aen alle onse Stadthouders Officieren, Souverains, Hooft-
mannen ende andere Onderfaeten ofte Bedienders van de voorschreven
Casselrye

INVENTARIS VAN DE VERZAMELING
STAD EN KASSELRIJ VEURNE

1417 – 20STE EEUW

RIKSARCHIEF TE BRUGGE
INVENTARISSEN

100

Naamsvermelding - Niet Commercieel - Geen Afgeleide Werken
CC BY-NC-ND

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl/>

Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification
CC BY-NC-ND

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/fr/>

ISBN : 978 94 6391 357 7

Algemeen Rijksarchief

D/2023/531/022

Bestelnummer: Publ. 6369

Algemeen Rijksarchief
Ruisbroekstraat 2
1000 Brussel

De volledige lijst van onze publicaties kan u raadplegen op internet
(<http://arch.arch.be>)

Nummer toegang: INV 280

Inventaris van de verzameling
Stad en Kasselrij Veurne

1417 – 20ste eeuw

door

Kevin DEKOSTER

Brussel
2023

Wijze van aanvragen

Archiefbestanddelen beschreven in deze inventaris worden aangevraagd via het nummer van de toegang, vermeld op het titelblad en in de rechterbovenhoek van elke bladzijde:

INV 280

en door opgave van het *inventarisnummer* dat u aantreft links vóór elke archiefbeschrijving.

Beperkingen inzake raadpleging en reproductie

Het archief is openbaar. De raadpleging is vrij.

Zie de algemene voorwaarden op www.arch.be voor de reproductie van archiefstukken.

Voorkeurvorm voor het citeren van het archief

Het verdient aanbeveling om het archief de eerste maal te citeren met zijn volledige naam. Nadien kan worden volstaan met een verkorte referentie.

Volledig: RIJKSARCHIEF TE BRUGGE, *Verzameling Stad en Kasselrij Veurne*, nr.... [inventarisnummer]

Verkort: RABR, *VSK Veurne*, nr.... [inventarisnummer]

INHOUDSOPGAVE

ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF	7
I. IDENTIFICATIE.....	7
II. GESCHIEDENIS VAN ARCHIEFVORMER EN ARCHIEF	7
A. Archiefvormer	7
1. Naam	7
2. Geschiedenis.....	7
3. Bevoegdheden en activiteiten	9
4. Organisatie.....	9
B. Archief	11
1. Geschiedenis.....	11
2. Verwerving	11
III. INHOUD EN STRUCTUUR.....	12
A. Inhoud	12
B. Ordening.....	13
IV. RAADPLEGING EN GEBRUIK.....	13
A. Voorwaarden voor de raadpleging	13
B. Voorwaarden voor de reproductie.....	13
C. Taal van de documenten	13
D. Fysieke kenmerken en technische vereisten	13
E. Aanwijzingen voor het gebruik.....	13
V. VERWANT MATERIAAL	13
A. Documenten met een verwante inhoud	13
B. Bibliografie	14
VI. BESCHRIJVINGSBEHEER	15
INVENTARIS.....	17
I. STAD EN KASSELRIJ VEURNE.....	17
A. Algemeen	17
1. Reglementen, ordonnanties en beschikkingen van hogere overheden	17
2. Personeel.....	18
3. Briefwisseling	18
B. Financieel beheer	19
C. Openbare werken	22
D. Voogdij over wezen	22
E. Rechtspraak.....	23
1. Rechtspraak in geschillen.....	23
2. Willige rechtspraak	26

F.	Bestuur van de stad Veurne en toezicht op de parochies	27
	1. <i>Stukken betreffende het algemene bestuur van de stad en kasselrij</i>	27
	2. <i>Stukken betreffende de stad Veurne</i>	28
	3. <i>Stukken betreffende specifieke parochies</i>	28
II.	STAD VEURNE.....	29
	A. Briefwisseling	29
	B. Stukken betreffende financiën en fiscaliteit	30
	C. Stukken betreffende de overige bevoegdheden van het stadsbestuur	30
III.	LEENHOF VAN DE BURG VAN VEURNE	31
IV.	NOORDWATERING.....	32
V.	GENERALITEIT VAN DE ACHT PAROCHIES.....	33
VI.	STAD LO.....	34
VII.	STUKKEN BETREFFENDE DIVERSE GEMEENTEN.....	35
	A. Beveren-aan-de-IJzer	35
	B. Lampernisse	35
	C. Oostkerke	35
	D. Roesbrugge-Haringe	35
	E. Wulpen.....	35
VIII.	STUKKEN MET EEN ONDUIDELIJKE HERKOMST.....	35

ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

I. IDENTIFICATIE

Referentie:	BE RABR, VSK Veurne (513 – 417)
	Nummer toegang: INV 280
Naam:	Verzameling Stad en Kasselrij Veurne
Datering:	1417 - 20 ^{ste} eeuw
Beschrijvingsniveau:	Archiefbestand
Omvang:	287 nrs. (2,42 s.m.)

II. GESCHIEDENIS VAN ARCHIEFVORMER EN ARCHIEF

A. ARCHIEFVORMER

1. NAAM

Kasselrij Veurne
Stad en kasselrij Veurne
Stad Veurne
Leenhof van de Burg van Veurne
Noordwatering van Veurne
Generaliteit van de Acht Parochies
Stad Lo
Gemeente Beveren-aan-de-IJzer
Gemeente Lampernisse
Gemeente Oostkerke
Gemeente Haringe
Gemeente Roesbrugge-Haringe
Gemeente Wulpen

2. GESCHIEDENIS

De kasselrij Veurne – ook wel Veurne-Ambacht genoemd – was een plattelandsdistrict dat zich rond de gelijknamige stad uitstrekte. Het bestaan van deze kasselrij wordt voor het eerst gesuggereerd in een oorkonde uit 1060. Veurne-Ambacht werd aanvankelijk bestuurd door een burggraaf en een schepenbank. Nog vóór 1147 creëerde de graaf van Vlaanderen echter een bijkomende bank van keurheren (*coratores*).¹ Deze keurheren lijken zich voornamelijk met de hoge criminele rechtspraak (op enkele aan de grafelijke *curia* “voorbehouden gevallen” na) te hebben beziggehouden, terwijl de schepenen zich hoofdzakelijk om de lage

¹ N. MADDENS, *Kasselrij Veurne (1060-1795)*, in W. PREVENIER en B. AUGUSTYN, *De gewestelijke en lokale overheidsinstellingen in Vlaanderen tot 1795*, Brussel, 1997, p. 381.

justitie en de berechting van roof en diefstal bekommerden.² In 1240 schonken Thomas van Savoie en Johanna van Constantinopel een keure aan Veurne-Ambacht. In deze keure werd bepaald dat de banken van schepenen en keurheren samengesmolten dienden te worden tot één magistraat. Vanaf de veertiende eeuw bestond deze magistraat uit twee landhouders en een variabel aantal “schepenen-keurheren”.³ Op het einde van de twaalfde eeuw of in het begin van de dertiende eeuw had een grafelijke baljuw de burggraaf reeds vervangen als hoofd van de kasselrij.⁴ De functie van burggraaf van Veurne bleef echter tot het einde van het ancien régime – voornamelijk als een soort van eretitel – voortbestaan. De baljuw van Veurne, die vanaf de vijftiende eeuw steeds vaker als “hoogbaljuw” werd aangeduid, had zowel de stad als de kasselrij onder zijn bevoegdheid. In 1586 werd overgegaan tot een fusie van beide entiteiten, die vanaf dat moment door één magistraat bestuurd werden.⁵

Ten gevolge van de Vrede van Aken (1668) diende de Spaans-Habsburgse koning de stad en kasselrij Veurne af te staan aan Frankrijk. In de Vrede van Utrecht (1713) werd echter bepaald dat dit district, samen met enkele andere gebieden, teruggegeven moest worden aan de Habsburgers. De gebieden in kwestie werden gegroepeerd in een afzonderlijk gewest, West-Vlaanderen (ook wel *les pays rétrocedés* genoemd), dat volledig los kwam te staan van de rest van het graafschap Vlaanderen. De annexatie van de Zuidelijke Nederlanden door de Eerste Franse Republiek in 1795 betekende de doodsteek voor de bestuurlijke en gerechtelijke structuren van het ancien régime.⁶ Op 23 april 1796 werd de magistraat van de stad en kasselrij Veurne officieel ontbonden. Deze ontbinding betekende het definitieve einde van de unie die in 1586 tot stand was gebracht.⁷

De kasselrij Veurne bestond tot 1759 uit twee grote delen: de Keure, die rechtstreeks onder het gezag van de magistraat viel, en de Generaliteit van de Acht Parochies.⁸ Dit laatste gebied, dat voor het grootste deel in het zuiden van de kasselrij gelegen was, omvatte acht parochies – die afzonderlijke heerlijkheden vormden⁹ – en veertien kleinere heerlijkheden. Die laatste werden doorgaans als “spletten”, “branken” of “vaucheriën” aangeduid. Vijf van deze spletten/branken/vaucheriën, die voornamelijk ten noorden van de IJzer gelegen waren en daarom ook wel als “Noordover” werden aangeduid, werden in 1603 onder het rechtstreekse gezag van de stad en kasselrij geplaatst. In 1772 werden de heerlijkheden in kwestie terug bij de Generaliteit van de Acht Parochies gevoegd. De heerlijkheden die deel uitmaakten van de Generaliteit waren op gerechtelijk en bestuurlijk vlak grotendeels autonoom en behoorden enkel op fiscaal vlak tot de kasselrij. Zij dienden namelijk samen met de Keure bij te dragen

² A.C.F. KOCH, *De rechterlijke organisatie van het graafschap Vlaanderen tot in de 13^e eeuw*, Antwerpen-Amsterdam, 1951, p. 170-171.

³ Zie in dit verband W.P. BLOCKMANS, *De volksvertegenwoordiging in Vlaanderen in de overgang van middeleeuwen naar nieuwe tijden (1384-1506)*, Brussel, 1978, p. 91 en J. VAN ACKER, *Bronnen voor de civiele rechtspraak in Veurne en Veurne-Ambacht in het Ancien Régime*, in *Archikrant*, 2001, XII, p. 80.

⁴ Zie J. VAN ACKER, *De Veurnse hoogbaljuws van Karel de Stoute tot Karel V: één pot nat? Met lijst van de hoogbaljuws tot 1586*, in *Westhoek. Tijdschrift voor geschiedenis en familiekunde in de Vlaamse en Franse Westhoek*, 2020, XXXVI, p. 191-223.

⁵ MADDENS, *Kasselrij Veurne*, p. 381-383.

⁶ MADDENS, *Kasselrij Veurne*, p. 383-385.

⁷ J. VAN ACKER, *Veurne, 23 april 1796, 14.00 uur: het einde van een tijdperk*, in *Biekorf. Westvlaams Archief voor Geschiedenis, Archeologie, Taal- en Volkskunde*, 1988, LXXXVIII, p. 321.

⁸ De steden Lo en Nieuwpoort waren, hoewel ze uit de kasselrij waren voortgekomen, zelfstandige entiteiten.

⁹ De parochies in kwestie waren Elverdinge, Loker, Noordschote, Reningelst, Vlamertinge, Watou, Woesten en Zuidschote. Aangezien Noord- en Zuidschote samen een heerlijkheid vormden, die aan de abdis van Mesen toebehoorde, gaat het in totaal om zeven heerlijkheden. Elverdinge en Vlamertinge hadden tot 1605 bovendien dezelfde heer: F. DECREUS en R. OPSOMMER, *950 jaar Elverdinge en Vlamertinge*, Ieper, 2016, p. 20.

in de fiscale lasten die door de centrale regering werden opgelegd en in de zogenaamde “gemeenschappelijke kosten”. Aangezien de precieze invulling van dit laatste begrip echter voor discussie vatbaar was, kwam het tot talloze conflicten en processen tussen de Acht Parochies en het kasselrijbestuur. In 1759 loste de centrale regering in Brussel dit probleem uiteindelijk definitief op door de Generaliteit van de Acht Parochies volledig los te maken van de stad en kasselrij Veurne. Twintig jaar later werd een groot deel van Watou, een van de Acht Parochies, afgestaan aan Frankrijk. In ruil hiervoor verwierven de Oostenrijkse Habsburgers Westouter, dat deel ging uitmaken van de Generaliteit. De annexatie van de Zuidelijke Nederlanden door het revolutionaire Frankrijk leidde uiteindelijk tot de definitieve afschaffing van de Generaliteit van de Acht Parochies.¹⁰

3. BEVOEGDHEDEN EN ACTIVITEITEN

De bevoegdheden van het bestuur van de stad en kasselrij Veurne waren zeer uitgebreid. Zo was de magistraat onder meer verantwoordelijk voor de willige, de burgerlijke en de criminele rechtspraak binnen de stad Veurne en de Keure. Daarnaast beschikten de burgemeesters-landhouders en schepenen-keurheren over uitgebreide bestuurlijke bevoegdheden. Het bestuur van de stad en kasselrij verdeelde en inde ook de beden en de andere van overheidswege opgelegde fiscale lasten.¹¹ In 1600 verkocht de abt van de Duinenabdij het recht om de watergraaf en een sluismeester van de Noordwatering te benoemen aan de magistraat. Hierdoor verwierf het bestuur van de stad en kasselrij een grote controle over deze watering, die verantwoordelijk was voor de waterhuishouding in het gebied ten noorden en ten westen van de IJzer.¹²

Aangezien de Generaliteit van de Acht Parochies in essentie een federatie van autonome heerlijkheden was, waren de bevoegdheden van het algemene bestuur van dit district vrij beperkt. Zo was elk van de heerlijkheden op gerechtelijk vlak grotendeels zelfstandig. Het bestuur van de Acht Parochies hield zich voornamelijk bezig met het algemene beleid van de Generaliteit ten opzichte van het kasselrijbestuur en de centrale regering en de verdeling van de fiscale lasten (de beden en de andere door de centrale overheid opgelegde lasten, het aandeel van de Generaliteit in de “gemeenschappelijke kosten” van de kasselrij, en de eigen districtskosten) over de verschillende heerlijkheden.¹³

4. ORGANISATIE

Vanaf 1586 werden de stad en kasselrij Veurne bestuurd door een college van twee burgemeesters-landhouders en twintig schepenen-keurheren, dat in principe jaarlijks werd vernieuwd en in deze inventaris kortweg “de magistraat” zal worden genoemd. De schepenen-keurheren en de burgemeester-landhouder “van de wet” werden benoemd door de vorstelijke

¹⁰ Zie onder meer MADDENS, *Kasselrij Veurne*, p. 382-384; M. VANDERMAESEN, *Overzichten van de archieven en verzamelingen van het Rijksarchief te Brugge. Archiefvormers in de gerechtelijke arrondissementen Brugge, Ieper en Veurne. I. Archieven van overheidsinstellingen tot 1795*, Brussel, 2001, p. 28-31 en A. VISART DE BOCARMÉ, *Les jetons de la Généralité des Huit Paroisses*, in *Revue belge de numismatique et de sigillographie*, 1921, LXXIII, p. 145-164.

¹¹ MADDENS, *Kasselrij Veurne*, p. 389.

¹² E. HUYS en M. VANDERMAESEN, *Inventaris van het archief van de Noordwatering van Veurne*, Brussel, 2008, p. 11.

¹³ MADDENS, *Kasselrij Veurne*, p. 388 en VANDERMAESEN, *Overzichten van de archieven en verzamelingen van het Rijksarchief te Brugge*, I, p. 30.

commissarissen die de rekeningen van de stad en kasselrij dienden te controleren.¹⁴ De burgemeester-landhouder “van de commune” werd aangeduid door de raad van de stad en kasselrij en vervolgens officieel benoemd door de vorstelijke commissarissen. In 1672 werd het aantal schepenen-keurheren teruggebracht tot zestien, en in 1764 – waarschijnlijk ten gevolge van de volledige verzelfstandiging van de Generaliteit van de Acht Parochies vijf jaar eerder – zelfs tot twaalf. De magistraat diende zowel op gerechtelijk als bestuurlijk vlak nauw samen te werken met verschillende vorstelijke officieren, zoals de hoogbaljuw en zijn adjunc-ten (die ook wel “stadhouders” werden genoemd). Daarnaast konden de burgemeesters-landhouders en schepenen-keurheren een beroep doen op de diensten van verschillende ondergeschikte ambtenaren en beambten, zoals pensionarissen, griffiers en een ontvanger.¹⁵

Belangrijke kwesties die een impact hadden op de hele kasselrij dienden door de magistraat eerst te worden voorgelegd aan de kasselrijraad (vanaf 1586 de raad van de stad en kasselrij). In de zestiende eeuw bestond deze raad uit vier “leden”: het kasselrijbestuur zelf, de “edelen en notabelen” van de Keure (een aantal voornamen uit de kasselrij), twee afgevaardigden van elke parochie van de Keure en een vertegenwoordiging van de Generaliteit van de Acht Parochies. In de achttiende eeuw verloor deze instelling een groot deel van haar “democratisch” karakter. Zo zetelden er geen afgevaardigden van de parochies meer in de raad en waren de “edelen en notabelen” bijna uitsluitend gewezen burgemeesters-landhouders en schepenen-keurheren. In 1759 verdwenen ook de vertegenwoordigers van de Acht Parochies uit deze instelling.¹⁶

De magistraat van de stad en kasselrij Veurne oefende, zoals hierboven reeds werd vermeld, het overheidsgezag uit in de Keure, het deel van de kasselrij dat rechtstreeks onder het gezag van de vorst viel. Dit gebied bestond uit achtendertig ammanieën, die verspreid lagen over tweeënveertig parochies. Deze parochies waren verdeeld over twee vierscharen: de Noordvierschaar en de Zuidvierschaar.¹⁷ Elke parochie beschikte in principe over een eigen bestuur, dat bestond uit een of meer hoofdmannen, een klerk en een zetter, die verantwoordelijk was voor de verdeling van de fiscale lasten over de inwoners.¹⁸

De Generaliteit van de Acht Parochies werd bestuurd door een hoofdcollege dat aanvankelijk enkel uit vertegenwoordigers van de voornaamste parochies (de zogenaamde “vier staken”: Elverdinge-Vlamertinge, Noord- en Zuidschote, Reningelst en Watou) bestond. Later werd dit college uitgebreid tot de baljuws en griffiers van alle acht parochies. Het dagelijks bestuur werd waargenomen door een ontvanger, een griffier en een messagier. Tot slot beschikte de Generaliteit over een algemene vergadering waarin ook de kleinere heerlijkheden vertegenwoordigd waren. Deze instelling vergaderde onder meer over de verdeling van de fiscale lasten over de verschillende heerlijkheden en verkoos – tot 1759 – de vertegenwoordigers van de Generaliteit in de raad van de stad en kasselrij Veurne.¹⁹

¹⁴ Hoewel de stad Veurne en de kasselrij Veurne-Ambacht in 1586 gefuseerd waren, bleef men afzonderlijke rekeningen opstellen voor beide entiteiten: VAN ACKER, *Bronnen*, p. 81.

¹⁵ MADDENS, *Kasselrij Veurne*, p. 385-387.

¹⁶ MADDENS, *Kasselrij Veurne*, p. 387-388.

¹⁷ MADDENS, *Kasselrij Veurne*, p. 382 en A. ZOETE, *De haardtelling van 1469 in Veurne ambacht*, in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 1990, CLVI, p. 72-82.

¹⁸ MADDENS, *Kasselrij Veurne*, p. 387 en J. VAN ACKER, *De moeizame tocht naar nieuwe terriers voor Bewesterpoort en Adinkerke, 1719-1776*, in *Biekorf. West-Vlaams Archief voor Geschiedenis, Archeologie, Taal- en Volkskunde*, 2018, CXVIII, p. 298-305.

¹⁹ MADDENS, *Kasselrij Veurne*, p. 388 en VANDERMAESEN, *Overzichten van de archieven en verzamelingen van het Rijksarchief te Brugge*, I, p. 30.

B. ARCHIEF

1. GESCHIEDENIS

Het archief van de stad en kasselrij Veurne werd in het ancien régime in Veurne zelf bewaard. In de Franse periode werd het gerechtelijk archief van de stad en kasselrij overgedragen aan de rechtbank van eerste aanleg die door het revolutionaire regime was opgericht. De resterende stukken bleven berusten bij het stadsbestuur van Veurne, dat in 1848 een eigen archiefdienst oprichtte. In de daaropvolgende jaren werd het stadsarchief geordend door archivaris Edmond Ronse. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd dit archief echter opnieuw door elkaar gehaald. De herinventarisatie van het stadsarchief, die in de jaren 1930 was begonnen door Jules Mees, kon uiteindelijk pas tijdens de Tweede Wereldoorlog voltooid worden door Alfons Bousse.²⁰

2. VERWERVING

In 1870 droeg de Veurnse rechtbank van eerste aanleg het gerechtelijk archief van de stad en kasselrij Veurne over aan het Rijksarchief te Brugge, waar deze stukken uiteindelijk het archiefbestand “Kasselrij Veurne. Registers” zouden vormen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het deel van het archief van de stad en kasselrij dat nog in Veurne werd bewaard uit veiligheidsoverwegingen overgebracht naar het Brugse Rijksarchief. Na de oorlog werd echter het onfortuinlijke besluit genomen om dit archief op te splitsen in twee delen. De stukken die uitsluitend betrekking hadden op de stad Veurne, en dus enkel van lokaal belang waren, mochten terugkeren naar het stadsarchief. De bescheiden betreffende de parochies van Veurne-Ambacht en het leenhof van de Burg van Veurne bleven in Brugge, waar ze uiteindelijk de archiefbestanden “Kasselrij Veurne. Parochies” en “Leenhof Burg van Veurne” zouden gaan vormen. Daarnaast werd ook de oorkondenverzameling gesplitst. Deze artificiële opsplitsing van een deel van het archief van de stad en kasselrij Veurne, die op zich al te betreuren valt, werd echter niet altijd even correct en consequent uitgevoerd.²¹ Onderzoekers die geïnteresseerd zijn in (bepaalde aspecten van) de geschiedenis van de stad en kasselrij dienen dus in principe zowel het oud archief van de stad Veurne als de relevante bestanden in het Rijksarchief te Brugge te raadplegen.

Het archief van de Generaliteit van de Acht Parochies werd tussen 1799 en 1802 overgebracht naar de archiefbewaarplaats van het Leiedepartement, de vroegste voorloper van het huidige Brugse Rijksarchief. In 1870 werden de “registers, kohieren en rekeningen” uit dit bestand verwijderd en vervolgens ondergebracht in het bestand “Kasselrij Veurne. Registers”.²²

De precieze ontstaansgeschiedenis van de verzameling die in deze inventaris wordt beschreven, kon niet meer achterhaald worden. Waarschijnlijk gaat het in de meerderheid van de gevallen om documenten die tijdens de Tweede Wereldoorlog vanuit het Veurnse stadsarchief werden overgebracht naar het Rijksarchief te Brugge, waar ze ten gevolge van de bovenvermelde opsplitsing van een deel van het archief van de stad en kasselrij Veurne uiteindelijk zijn blijven berusten. Op een bepaald moment werden ook diverse stukken uit de archieven van de Onze-Lieve-Vrouweparochie van Houtem en de Sint-Niklaasabdij van Veurne aan de

²⁰ K. PAPIN en J. VAN ACKER, *Het stadsarchief van Veurne*, in *Vlaamse Stam*, 1991, XXVII, p. 225-228.

²¹ PAPIN en VAN ACKER, *Het stadsarchief van Veurne*, p. 225-228.

²² VANDERMAESEN, *Overzichten van de archieven en verzamelingen van het Rijksarchief te Brugge*, I, p. 31.

ongeordende verzameling toegevoegd. Deze bescheiden werden tijdens het inventarisatieproces echter uit de verzameling verwijderd.²³

III. INHOUD EN STRUCTUUR

A. INHOUD

De verzameling “Stad en Kasselrij Veurne” bevat stukken die afkomstig zijn van verschillende archiefvormers. Hoewel de meeste documenten betrekking hebben op de geschiedenis van de stad Veurne en haar onmiddellijke omgeving van de vroege vijftiende eeuw tot de late negentiende eeuw, bevinden er zich in deze verzameling ook enkele bescheiden over (onder meer) de stad Brugge, het Brugse Vrije en de stad en de kasselrij Ieper. In deze inventaris worden achtereenvolgens stukken in verband met de stad en kasselrij Veurne, het moderne stadsbestuur van Veurne, het leenhof van de Burg van Veurne, de Noordwatering van Veurne, de Generaliteit van de Acht Parochies, de stad Lo en diverse (voormalige) gemeenten in de omgeving van Veurne beschreven. Daarnaast werd nog een restcategorie van “stukken met een onduidelijke herkomst” onderscheiden.

De stukken betreffende de stad en kasselrij Veurne vormen veruit de grootste groep van bescheiden. Naast grote hoeveelheden briefwisseling kan men in dit onderdeel van de verzameling onder meer diverse beschikkingen van hogere overheden, lijsten van de burgemeesters-landhouders, schepenen-keurheren, pensionarissen en griffiers van de stad en kasselrij, stukken van financiële en fiscale aard, bescheiden in verband met openbare werken en de voogdij over wezen, procesdossiers en akten verleden voor de magistraat terugvinden. De bescheiden in verband met het moderne stadsbestuur van Veurne dateren voornamelijk uit de laatste jaren van de achttiende eeuw en de eerste helft van de negentiende eeuw. Deze stukken werden in drie grote rubrieken ondergebracht: briefwisseling, stukken van financiële en fiscale aard, en bescheiden betreffende de overige bevoegdheden van het stadsbestuur.

De afdeling over het leenhof van de Burg van Veurne bevat voornamelijk (afschriften van) denombrementen van lenen en akten betreffende vastgoedtransacties. Deze documenten dateren uit de late zestiende eeuw en de zeventiende eeuw. De afdeling over de Noordwatering bevat hoofdzakelijk stukken van financiële en fiscale aard uit de achttiende eeuw en de vroege negentiende eeuw. Onder de bescheiden betreffende de Generaliteit van de Acht Parochies – die uit de zestiende, zeventiende en achttiende eeuw afkomstig zijn – bevinden zich vooral stukken over diverse processen. De documenten in verband met de stad Lo dateren hoofdzakelijk uit de zeventiende eeuw. Daarnaast bevinden er zich in deze verzameling ook enkele (voornamelijk negentiende-eeuwse) stukken over de (voormalige) gemeenten Beveren-aan-de-IJzer, Lampernisse, Oostkerke, Roesbrugge-Haringe en Wulpen.

Tot slot bevat de verzameling een vrij groot aantal documenten waarvan de precieze herkomst niet ondubbelzinnig kon worden vastgesteld. Naast bescheiden waarvan de origine volledig onbekend is, omvat deze afdeling ook stukken die vermoedelijk tot de archieven van (onder meer) de kasselrij Ieper, het Brugse Vrije en diverse private personen behoren.

²³ Zie in dit verband de inventaris van het kerkarchief van Houtem en de (nog te verschijnen) inventaris van het archief van de Sint-Niklaasabdij.

B. ORDENING

Aangezien er geen logische structuur in de ongeordende verzameling kon worden aangetroffen, werd ervoor gekozen om de bescheiden per vermoedelijke archiefvormer te ordenen. De stukken in verband met het leenhof van de Burg van Veurne, de Noordwatering, de Generaliteit van de Acht Parochies en de stad Lo werden – net zoals de bescheiden met een onduidelijke herkomst – in chronologische volgorde geplaatst. De “stukken betreffende diverse gemeenten” werden chronologisch geordend per gemeente. In de afdelingen over de stad en kasselrij Veurne en het moderne stadsbestuur van Veurne werd voor een ordening op onderwerpen/bevoegdheidsdomeinen geopteerd. Hierbij werd ook telkens een (sub)rubriek met briefwisseling onderscheiden, die grotere reeksen brieven – gericht aan specifieke bestuursorganen of functionarissen van de stad en kasselrij en het stadsbestuur – bevat. Brieven die niet in deze reeksen konden worden ondergebracht, kregen op basis van hun onderwerp een plaats in de andere (sub)rubrieken.

IV. RAADPLEGING EN GEBRUIK

A. VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

Het archief is openbaar. De raadpleging is vrij.

B. VOORWAARDEN VOOR DE REPRODUCTIE

Voor de reproductie van archiefstukken gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief. Indien een stuk niet mag worden gereproduceerd, wordt dit meegedeeld bij het aanvragen van het archiefnummer.

C. TAAL VAN DE DOCUMENTEN

Deze verzameling bevat stukken in het Nederlands, het Frans, het Spaans en het Latijn.

D. FYSIEKE KENMERKEN EN TECHNISCHE VEREISTEN

Enkele stukken verkeren in een zeer slechte staat.

E. AANWIJZINGEN VOOR HET GEBRUIK

Eerst en vooral dient benadrukt te worden dat archiefbescheiden van elk van de bovenvermelde archiefvormers ook in andere archiefbestanden gevonden kunnen worden (zie hieronder). Ten tweede dient men bij het doornemen van de afdelingen over de stad en kasselrij Veurne en het moderne stadsbestuur van Veurne bijzondere aandacht te besteden aan de (sub)rubriek met briefwisseling, die correspondentie over een breed scala aan onderwerpen bevat.

V. VERWANT MATERIAAL

A. DOCUMENTEN MET EEN VERWANTE INHOUD

In het Rijksarchief te Brugge bevinden zich diverse archiefbestanden die stukken over de stad en kasselrij Veurne bevatten. Zie in dit verband onder meer de volgende toegangen: *Inventaris van het archief van de kasselrij Veurne. Oorkonden (1240-1758)* (Rijksarchief te Brugge. Toegangen in beperkte oplage, 88); *Kasselrij van Veurne. Staten van goed. Indices*

(Rijksarchief te Brugge. Toegangen in beperkte oplage, 95-107); *Leenhof van de Burg van Veurne-Ambacht. Archieven rakende de parochies van de kasselrij Veurne* (Rijksarchief te Brugge. Toegangen in beperkte oplage, 109/2); *Inventaris van de registers van stad en kasselrij Veurne en Generaliteit van de Acht Parochies (1400-1797)* (Rijksarchief te Brugge. Toegangen in beperkte oplage, 129/1); *Inventaris van de registers van stad en kasselrij Veurne en Generaliteit van de Acht Parochies. Supplement (1536-1794)* (Rijksarchief te Brugge. Toegangen in beperkte oplage, 129/2); *Rekeningen van de kasselrij Veurne en rekeningen van de watering van Veurne-Ambacht* (Rijksarchief te Brugge. Toegangen in beperkte oplage, 130/1) en *Inventaris van archief van Stad en Kasselrij Veurne. Staten van goed, 2de reeks, en andere documenten van de Weeskamer 1617-1804* (toegang INV 297). Daarnaast bevat het oud archief van de stad Veurne, dat in het lokale stadsarchief wordt bewaard, eveneens een aanzienlijk aantal documenten met betrekking tot de stad en kasselrij. Deze archiefinstelling bewaart ook het modern archief van Veurne.

Hoewel deze verzameling enkele stukken betreffende het leenhof van de Burg van Veurne, de Generaliteit van de Acht Parochies en de Noordwatering van Veurne bevat, bevindt het grootste deel van de archieven van deze archiefvormers zich in andere bestanden die in het Rijksarchief te Brugge worden bewaard. Zie voor de Acht Parochies onder meer de reeds vermelde inventaris van de registers van de stad en kasselrij Veurne en de Generaliteit van de Acht Parochies en de *Inventaris van het archief van de Acht Parochies van Veurne-Ambacht* (toegang INV 96). Een groot aantal stukken met betrekking tot het leenhof van de Burg van Veurne wordt beschreven in de toegang *Leenhof van de Burg van Veurne-Ambacht. Archieven rakende de parochies van de kasselrij Veurne* (Rijksarchief te Brugge. Toegangen in beperkte oplage, 109/1). Bescheiden in verband met de Noordwatering kan men onder meer terugvinden in E. HUYS en M. VANDERMAESEN, *Inventaris van het archief van de Noordwatering van Veurne* (Rijksarchief te Brugge. Inventarissen, 65) en de toegang *Rekeningen van de kasselrij Veurne en rekeningen van de watering van Veurne-Ambacht* (Rijksarchief te Brugge. Toegangen in beperkte oplage, 130/2). Het stadsarchief van Veurne bewaart eveneens stukken over de Noordwatering.

Het Brugse Rijksarchief bezit ook archief van de stad Lo. Zie in dit verband de toegang *Gemeenten. Lo (stad)* (Rijksarchief te Brugge. Toegangen in beperkte oplage, 63). Tot slot bewaart het Rijksarchief te Brugge archief van verschillende (voormalige) gemeenten in de omgeving van Veurne, zoals Beveren-aan-de-IJzer, Lampernisse en Oostkerke.

B. BIBLIOGRAFIE

BLOCKMANS W.P., *De volksvertegenwoordiging in Vlaanderen in de overgang van middeleeuwen naar nieuwe tijden (1384-1506)* (Verhandelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Klasse der Letteren, 90), Brussel, 1978.

DECREUS F. en OPSOMMER R., *950 jaar Elverdinge en Vlamertinge*, Ieper, 2016.

HUYS E. en VANDERMAESEN M., *Inventaris van het archief van de Noordwatering van Veurne* (Rijksarchief te Brugge. Inventarissen, 65), Brussel, 2008.

KOCH A.C.F., *De rechterlijke organisatie van het graafschap Vlaanderen tot in de 13^e eeuw*, Antwerpen-Amsterdam, 1951.

MADDENS N., *Kasselrij Veurne (1060-1795)*, in PREVENIER W. en AUGUSTYN B., *De gewestelijke en lokale overheidsinstellingen in Vlaanderen tot 1795* (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Studia, 72), Brussel, 1997, p. 381-391.

- PAPIN K. en VAN ACKER J., *Het stadsarchief van Veurne*, in *Vlaamse Stam*, 1991, XXVII, p. 225-228.
- VAN ACKER J., *Veurne, 23 april 1796, 14.00 uur: het einde van een tijdperk*, in *Biekorf. Westvlaams Archief voor Geschiedenis, Archeologie, Taal- en Volkskunde*, 1988, LXXXVIII, p. 321.
- VAN ACKER J., *Bronnen voor de civiele rechtspraak in Veurne en Veurne-Ambacht in het Ancien Régime*, in *Archikrant*, 2001, XII, p. 76-104.
- VAN ACKER J., *De moeizame tocht naar nieuwe terriers voor Bewesterpoort en Adinkerke, 1719-1776*, in *Biekorf. West-Vlaams Archief voor Geschiedenis, Archeologie, Taal- en Volkskunde*, 2018, CXVIII, p. 298-313.
- VAN ACKER J., *De Veurnse hoogbaljuws van Karel de Stoute tot Karel V: één pot nat? Met lijst van de hoogbaljuws tot 1586*, in *Westhoek. Tijdschrift voor geschiedenis en familiekunde in de Vlaamse en Franse Westhoek*, 2020, XXXVI, p. 191-223.
- VANDERMAESEN M., *Overzichten van de archieven en verzamelingen van het Rijksarchief te Brugge. Archiefvormers in de gerechtelijke arrondissementen Brugge, Ieper en Veurne. I. Archieven van overheidsinstellingen tot 1795 (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Gidsen, 50)*, Brussel, 2001.
- VISART DE BOCARMÉ A., *Les jetons de la Généralité des Huit Paroisses*, in *Revue belge de numismatique et de sigillographie*, 1921, LXXIII, p. 145-164.
- ZOETE A., *De haardtelling van 1469 in Veurne ambacht*, in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 1990, CLVI, p. 55-133.

VI. BESCHRIJVINGSBEHEER

De stukken werden deels beschreven door een vrijwilliger. Archivaris Kevin Dekoster herwerkte en vervolledigde deze beschrijvingen en bracht een ordening in de verzameling aan.

INVENTARIS

I. STAD EN KASSELRIJ VEURNE

A. ALGEMEEN

1. REGLEMENTEN, ORDONNANTIES EN BESCHIKKINGEN VAN HOGERE OVERHEDEN

- 1-5. Bevelschriften en brieven van diverse overheidsfunctionarissen (landvoogden, intendanten, militaire bevelhebbers ...) en overheidsorganen.
1568-1782. 5 omslagen
1. 1568-1572.
Bevat een brief in het Spaans.
2. 1579-1588.
3. 1593-1666.
4. 1689-1710.
5. 1716-1782.
6. Paspoort verleend door Willem van Oranje aan de vertegenwoordigers van de magistraat van Veurne-Ambacht om zich vrij te verplaatsen doorheen de Nederlanden.
1579. 1 stuk
7. Paspoort verleend door Willem Blois van Treslong, admiraal van Zeeland en gouverneur en superintendent van het Westkwartier van Vlaanderen, aan jonkheer Mahieu Ryeel en meester Jan van Steengracht, respectievelijk schepen-keurheer en pensionaris van Veurne-Ambacht, om onderhandelingen te voeren met Alexander Farnese.
1581. 1 stuk
8. Beschikking van landvoogd Alexander Farnese op een verzoekschrift van de magistraat van de stad Veurne over het misbruik door het Sint-Walburgakapittel van de vrijstelling van de accijnzen op wijn.
1584. 1 stuk
9. Fragment van het ontwerp van een reglement over de unie van de stad Veurne en de kasselrij Veurne-Ambacht.
1586. 1 katern
10. Verordening van landvoogd Albrecht van Oostenrijk waarin bepaald wordt dat de steden en de zeven kasselrijen van het Westkwartier niet dienen bij te dragen aan het onderhoud van de drie militaire compagnieën die naar Amiens zijn vertrokken.
1597. 1 stuk

11. Reglement over de verhoudingen tussen het bestuur van de stad en kasselrij Veurne en het bestuur van de Generaliteit van de Acht Parochies, uitgevaardigd door de aartshertogen Albrecht en Isabella.
1603. 1 katern
12. Afschrift van een verordening uit 1606 van de aartshertogen Albrecht en Isabella over het stemmen en het uitbrengen van adviezen door de edelen en notabelen binnen de raad van de stad en kasselrij Veurne.
1612. 1 stuk
13. Afschrift van een verordening van koning Filips IV waarin de magistraat van de stad en kasselrij Veurne de toelating krijgt om belastingen op bier en wijn te heffen ter aflossing van verschuldigde renten.
1630. 1 katern
14. Instructies van koning Lodewijk XIV voor de vernieuwing van de magistraat van de stad en kasselrij Veurne.
1677-1712. 1 omslag
15. Instructies van koning Lodewijk XIV voor de legering van verschillende bataljons en compagnieën in de stad Veurne.
1689-1693. 1 omslag
16. Affiche met de tekst van een arrest uit 1689 van de Franse Raad van State over verhuurders van paarden.
1690. 1 stuk
17. Stukken betreffende het arrest van de “representanten van het volk” bij de legers van het Noorden en van Samber en Maas over het toezicht op vreemdelingen.
1795. 1 omslag

2. PERSONEEL

18. Lijsten van de hoogbaljuws van Veurne en de burgemeesters-landhouders en schepenen-keurheren van Veurne-Ambacht en de stad en kasselrij Veurne uit de periode 1491-1796.
[18de eeuw, met aanvullingen uit de 19de eeuw]. 1 pak
19. Lijsten van de pensionarissen en griffiers van Veurne-Ambacht en de stad en kasselrij Veurne.
[18de eeuw, met aanvullingen uit de 19de eeuw]. 1 omslag

3. BRIEFWISSELING

- 20-31. Brieven aan de magistraat van de stad en kasselrij Veurne.
1668-1795. 12 omslagen
20. 1668-1674.
21. 1685-1689.
22. 1690-1694.
23. 1695-1700.
24. 1701-1704.
25. 1706-1713.
26. 1743-1748.
27. 1750-1759.

28. 1762-1771.
29. 1781-1788.
30. 1792-1794.
31. 1795.
- 32-35. Brieven aan de eerste raadpensionaris van de stad en kasselrij Veurne.
1672-1789. 4 omslagen
32. 1672-1692.
33. 1693-1713.
34. 1737, 1748.
35. 1767-1789.
36. Brieven aan François-Albert Vermeesch, griffier van Lampernisse, watergraaf van de Noordwatering en ontvanger van het issuerecht, schepen-keurheer en burgemeester-landhouder van de stad en kasselrij Veurne.
1779-1789. 1 omslag
37. Brieven aan Patricius Josephus de Cuypere, oud-schepen-keurheer en gezworen prijzer en deelman.
1789, 1794-1795, z.d. 1 omslag
- B. FINANCIËEL BEHEER**
38. Brief van de burgemeesters, de schepenen en de raad van de stad Brugge en het Brugse Vrije aan de magistraat van Veurne-Ambacht over zijn bijdrage in de kosten van een reis van de hertog van Bourgondië en de Vier Leden van Vlaanderen naar Kassel-Ambacht.
1432. 1 charter
39. Brieven van Anchilles de Marbays, gouverneur van het fort Nieuwendamme, aan de magistraat en de raad van Veurne-Ambacht over noodzakelijke werken aan het fort en de levering van geld en graan om het garnizoen te onderhouden.
1585-1586. 1 omslag
40. Eerste blad van een register van de hoofdmannen van de verschillende hoofdmansschappen van de “spijker” van Veurne.
1643. 1 stuk
Bevat enkel gegevens over de eerste vier hoofdmannen van de ammanie Lo.
41. Omstellingsrollen van de parochie Oostkerke.
1650, 1651, 1654. 1 omslag
42. Afschrift van de kwitantie voor de vergoeding uitbetaald aan de luitenant-baljuw van de stad en kasselrij Sint-Winoksbergen voor de arrestatie van jonkheer Jean-Eustache de Burchem in Bambeke en zijn overbrenging naar Veurne in 1668.
1669. 1 stuk
43. Eerste blad van een register van de debiteuren van de “spijker”, de “schaak”, de “vacquerie” en het “lardier” van Veurne en de debiteuren van de lenen die ressorteren onder de proosdij van Sint-Donaas.
1677. 1 stuk
Gedeeltelijk onleesbaar.

44. Brief van N. Mele aan de ontvanger van de stad en kasselrij Veurne over een tenuitvoerlegging gedaan in opdracht van de magistraat.
1697. 1 stuk
45. Brief van François de Stappens de Harnes aan Pieter de Groote, heer van Bachterelst en schepen-keurheer van de stad en kasselrij Veurne, over een rente van de schilder Jacob II van Oost.
1697. 1 stuk
46. Brief van de magistraat van de stad en kasselrij Sint-Winoksbergen aan de magistraat van de stad en kasselrij Veurne over een voorstel van het bestuur van de kasselrij Ieper om namens de zeven kasselrijen van West-Vlaanderen een vertegenwoordiger naar Parijs te sturen in het kader van een conflict met de bisschoppen en tiendheffers.
1699. 1 stuk
47. Staten van de bijdragen van de Generaliteit van de Acht Parochies in de “landskosten” voor de periodes 16 mei 1701 - 15 mei 1702 en 16 mei 1709 - 15 mei 1710.
1705, 1711. 2 stukken
48. Rekening van de parochie Houtem voor de periode 1 mei 1725 - 30 april 1726.
1725-1726. 1 katern
49. Fragment van de rekening van de parochie Lo voor de periode 1 mei 1735 - 30 april 1736.
1735-1736. 1 katern
50. Staten van de gronden en bossen van Marie-Anne de Coussemaker onderworpen aan de “spijker” van Veurne in Woesten.
[na 1736]. 2 stukken
51. Borderel van de disrekening van de parochie Stuivekenskerke voor het jaar 1738.
[na 1738]. 1 stuk
In slechte staat.
Bevat eveneens aantekeningen over de verkiezing van een hoofdman, een zetter en andere functionarissen van een niet nader genoemde parochie.
52. Akte over een rente van de ontvanger-generaal van de stad en kasselrij Veurne aan de prior van het kartuizerklooster van Nieuwpoort.
1741. 1 stuk
Twee exemplaren.
53. Afschrift van een globale staat van de bijdragen van de Generaliteit van de Acht Parochies in de “landskosten” voor de periode 16 mei 1719 - 15 mei 1742 en borderel van een staat van de bijdrage van de Generaliteit in de “landskosten” voor de periode 16 mei 1741 - 15 mei 1742.
1743, z.d. 2 stukken
54. Verzoekschrift aan de magistraat van de stad en kasselrij Veurne over de uitbetaling van een vergoeding aan François vanden Berghe voor het opstellen van enkele documenten.
[na 1754]. 1 stuk

55. Kerkrekening van Adinkerke.
1758-1761. 1 katern
56. Financiële bewijsstukken van het bestuur van de parochie Lampernisse.
1758-1763. 1 omslag
57. Bewijsstukken bij de rekening van de parochie Lampernisse voor de periode 1
mei 1766 - 30 april 1767.
1764-1767. 1 stuk en 1 lias
Bevat ook een borderel van de rekening in kwestie.
- 58-61. Rekeningen van de parochies Sint-Niklaas-Beoosterpoort en 's
Heerwillemskapelle.
1778-1782. 4 katernen
58. 1 mei 1778 - 30 april 1779.
59. 1 mei 1779 - 30 april 1780.
60. 1 mei 1780 - 30 april 1781.
61. 1 mei 1781 - 30 april 1782.
62. Bewijsstukken van betalingen door de ontvanger van het issuerecht.
1780-1786. 1 omslag
63. Staat van de gronden die onderworpen zijn aan de "spijker" van Veurne in de
ammanieën Lo, Pollinkhove, Oeren, Haringe en Wulpen.
[vóór 1781]. 1 katern
De staat vermeldt enkel de artikelnummers uit de landboeken van de "spijker" van Veurne. Deze
landboeken bevatten gegevens over de precieze ligging en de eigenaars van de gronden in kwestie:
Rijksarchief Brugge, *Kasselrij Veurne. Registers*, nrs. 1183-1187.
64. Stukken betreffende vastgoedtransacties waarop issuerecht werd geheven.
1782-1784. 1 omslag
65. Rekening van de ontvanger van het issuerecht voor de periode 5 oktober 1782 - 14
mei 1784.
1782-1784. 1 deel
66. Kwitantie voor de betaling van de burgemeester-landhouder, de schepen-keurheer
en de raadsgriffier die de disrekening van de Sint-Denijsparochie van Veurne
gecontroleerd hebben.
1785. 1 stuk
67. Omstellingskohier van de parochie Bulskamp.
1788-1789. 1 katern
68. Onkostenstaten ingediend door J. de Saver, conciërge van de conciërgerie van het
landhuis van de kasselrij Veurne, over diverse uitgaven, voornamelijk voor
spijzen en drank, naar aanleiding van een bijeenkomst van het bestuur van de
Noordwatering.
1793. 2 stukken
69. Stukken betreffende de verpachting van tienden in verschillende parochies.
1795. 1 stuk en 1 katern
70. Omstellingskohier van de parochies Sint-Niklaas-Beoosterpoort en 's
Heerwillemskapelle voor het jaar 1795.
1795-1796. 1 katern

- Rekening van de parochie Sint-Niklaas-Beoosterpoort voor de periode 1 januari - 30 september 1796. 1796. 1 katern
 Afgesloten in 1798.
 Zie nr. 156.

C. OPENBARE WERKEN

71. Ordonnantie van de magistraat van de stad en kasselrij Veurne over de schouwing en het herstel van openbare wegen en waterlopen. 1725. 1 katern
72. Brieven van ingenieur F. Hergodts aan een onbekende geadresseerde over werken aan de Wulpenbrug. 1744. 2 stukken
73. Rapport van meester-timmerman P.J. Doncker over de eventuele aanleg van een ophaalbrug of veerpont over de IJzer in Stavele. 1765. 1 stuk
74. Stukken betreffende het verzoek van enkele inwoners van Proven en Haringe aan de advocaat-fiscaal van de Raad van Vlaanderen om de Kasseldreef vrij te maken en te herstellen. 1775. 2 stukken
75. Attestaties van enkele inwoners van Oostvleteren over het herstel van een stuk straat door Jacobus Keydey. 1776. 2 stukken
76. Memories over de schouwing en het herstel van openbare wegen. [ca. 1779]. 1 omslag
- 77-79. Processen-verbaal (met bijbehorende brieven en onkostenstaten) van schouwingen van wegen en waterlopen. 1783-1787. 3 pakken
 77. 1783.
 78. 1784.
 79. 1785-1787.

D. VOOGDIJ OVER WEZEN

80. Staat van de gronden die de kinderen van Jan de Spot hebben geërfd bij het overlijden van Jan [Annaert]. 1494-1497. 1 stuk
81. Staat van de bedragen die jonkvrouw Franchoise Taccoen, weduwe van jonkheer Victor Masin, haar zoon Éloy in rekening wil brengen. [ca. 1589]. 1 stuk
82. Rekening van Omaryncken Veryepe in haar hoedanigheid als beheerder van de nalatenschap van haar vader Caerle, overleden in Beveren-aan-de-IJzer. [ca. 1624]. 1 katern
83. Fragment van een staat van goed. 1631. 1 katern

84. Afschrift uit een weesregister van de Zuidvierschaar van de kasselrij Veurne over de wezen van Anne Reveere uit Pollinkhove.
1631. 1 stuk
85. Akte van de verdeling van de goederen van Everaert van Bueren uit Alveringem onder zijn wezen en zijn weduwe.
1635. 1 katern
86. Staat van de gronden, renten en andere baten die Jacob de Bats heeft geërfd van zijn grootmoeder Tanneken Bollengier.
1643. 1 katern
87. Afschrift van de staat van de opbrengst van de verkoop van de goederen van Bertolomeus Rambout, gehouden in Veurne op verzoek van zijn weduwe en de voogden van zijn kinderen.
1648. 1 katern
88. Stukken betreffende Jan Leuridan uit Pollinkhove, overleden in 1630.
1649-1650. 2 stukken
Gedeeltelijk onleesbaar.
89. Afschrift uit een weesregister van de Zuidvierschaar van de kasselrij Veurne over de wezen van de in 1652 overleden Pieter de Badts.
[tussen 1670 en 1692]. 1 stuk
90. Staat van goed van Joanne Franchoise Lobeau uit Houtem.
1728. 1 katern
91. Afschrift van de staat van goed uit 1706 van Vigor Ludovicus de Pape, kanunnik en cantor van de kapittelkerk van Sint-Walburga in Veurne.
1731. 1 katern
92. Stukken betreffende de nalatenschap van Louis Joseph Roeland Marteel, luitenant in het *régiment d'Alsace*.
(1754, 1759) 1760-1766. 1 pak
93. Staat van goed en akte van de verdeling van de goederen van Bertinus Josephus Vytu, priester in Poperinge en keurbroeder van de stad en kasselrij Veurne.
1783-1784. 1 katern

E. RECHTSPRAAK

1. RECHTSPRAAK IN GESCHILLEN

94. Vonnis van de Raad van Vlaanderen waarin bepaald wordt dat de keurheren van Poperinge ten hoofde dienen te gaan bij de magistraat van Veurne-Ambacht.
1417. 1 charter
In slechte staat.
95. Verweerschrift van Jan, Willem en Ector de Vaerwere in hun proces tegen de procureur-generaal van Vlaanderen over een gevecht in Proven.
1460. 1 stuk

96. Brief van de Raad van Vlaanderen aan de magistraten van de stad Veurne en de kasselrij Veurne-Ambacht over een jurisdictieconflict tussen de Raad en het geestelijk hof van Terwaan.
1495. 1 stuk
97. Brief van Engelbrecht II van Nassau aan de baljuw van Veurne over een jurisdictieconflict tussen de vorst en de bisschop van Terwaan.
[vóór 1504]. 1 stuk
98. Stukken betreffende het proces voor de magistraat van Veurne-Ambacht van Pieter vander Burch en Pieter Bladelin, respectievelijk landhouder van de commune en ontvanger van het vorstelijk deel van het issuerecht in Veurne-Ambacht, tegen Joos van Huele over het issuerecht op een verkoop van land door Kateline van Wulfsberghe en haar zoon Sebastiaen van Boneem.
1510-1513/1514. 1 omslag
99. Verzoekschrift van de baljuw, de priesters en enkele inwoners van Auchy-au-Bois aan de magistraat van Veurne-Ambacht waarin de goede reputatie en de katholiciteit van Jehan Preudhomme benadrukt worden en aan de magistraat gevraagd wordt om hem te ondersteunen.
1584. 1 stuk
100. Brief van Ferdinand de Salinas, auditeur-generaal van het leger, aan de hoogbaljuw van Veurne en de magistraat van Veurne-Ambacht over Rycquaert Ghyselin, die uit de gevangenis van Veurne was ontsnapt.
1586. 1 stuk
101. Brief van Loys Brussel uit Broekburg aan de hoogbaljuw en de magistraat van de stad en kasselrij Veurne, waarin gevraagd wordt om een positief advies te verlenen met betrekking tot het verzoekschrift dat Jehan Blancquart heeft ingediend bij de Geheime Raad.
1597. 1 stuk
102. Procedurestuk van het proces voor de magistraat van de stad en kasselrij Veurne van jonkheer Jean-Eustache de Burchem tegen jonkheer Anthonis van Halewyn, voogd van René-Charles vander Camere, over de nalatenschap van jonkheer Guillaume vander Camere.
[ca. 1659].
Beschadigd. 1 katern
103. Akte van de magistraat van de stad en kasselrij Veurne waarin de omvang van de schulden van Jan François aan het sterfhuis van procureur Heindryck Pollyn wordt vastgelegd.
1661. 1 stuk
Twee exemplaren.
104. Stukken betreffende het proces tegen Catherine Steckers, die in Reninge haar pasgeboren kind in het water had geworpen en in Zarren was gearresteerd.
1669. 1 omslag

105. Stukken betreffende het geschil tussen Charles Ignaes du Jardin, postmeester van Roesbrugge, en de hoofdmannen van de parochie Haringe over de restitutie van de belastingen die de pachters van de postmeester ten onrechte betaald zouden hebben aan de parochie.
1680. 1 omslag
Bevat ook een achttiende-eeuws afschrift van het akkoord dat de magistraat van de stad en kasselrij Veurne met du Jardin sloot naar aanleiding van dit conflict.
106. Afschrift van een verzoekschrift uit 1688 van de voogd en de schepenen van de stad Ieper aan het Parlement van Doornik over hun proces tegen Norbert Cardinael, ontvanger van het issuerecht van de stad en kasselrij Veurne, inzake het issuerecht op een vastgoedtransactie tussen Ieperse poorters.
1727. 1 katern
107. Stukken betreffende gerechtelijke beslagleggingen.
1727-1730. 1 lias
108. Rechtsgeleerde adviezen over een geschil inzake de nalatenschap van Carel de Poorter(e) uit Reninge.
1728. 2 stukken
109. Stukken betreffende het proces voor de magistraat van de stad en kasselrij Veurne van Jan Rytman tegen Joseph-Louis Marteel over een nalatenschap.
1732-1733. 1 omslag
110. Brief van procureur Pieter van Huele aan Guillaume-François vander Fosse, advocaat en ontvanger-generaal van de stad en kasselrij Veurne, over een rechtszaak waarin het Sint-Walburgakapittel betrokken is.
[vóór 1733]. 1 stuk
111. Stukken betreffende een geschil over het issuerecht op de verkoop van een stuk land in Stuivekenskerke door burggraaf François-Guillaume de Patin en zijn echtgenote Monica Anthonia de Grou aan Joseph Cappoen uit Westvleteren.
1772. 1 omslag
112. Stukken betreffende het proces voor de magistraat van de stad en kasselrij Veurne van Norbertus François Antoine van Vossem, schepen-keurheer en ontvanger van het issuerecht, tegen Isabelle Coulon uit Ieper over het issuerecht op de aankoop van de helft van een papiermolen en de bijbehorende onroerende goederen in Haringe.
(1772, 1774) 1775-1776. 1 pak
113. Stukken betreffende het proces voor de Raad van Vlaanderen van Eugène-François Liebaert, poortbaljuw van Ieper, c.s. tegen François-Albert Vermeesch, schepen-keurheer en ontvanger van het issuerecht van de stad en kasselrij Veurne, inzake een geschil over het issuerecht op de verkoop van onroerende goederen die onder de proosdij van Sint-Donaas of onder heernissen ressorteren.
1781, 1786. 1 pak
Zie ook nrs. 36 en 62.

114. Procedurestuk van het proces voor de Raad van Vlaanderen van Pieter Becqué en Joseph Verkinderen, vertegenwoordigers van de parochies Bewesterpoort en Bulskamp, tegen Hendriek van der Meij, advocaat in Den Haag, en de geassocieerde concessionarissen van de heerlijkheden en landen van De Moeren over de vergoeding van schade door ontwateringswerken.
1783. 1 stuk
- 2. WILLIGE RECHTSPRAAK**
115. Akte, verleden voor de magistraat van Veurne-Ambacht, van de verkoop van een stuk land door Pieter Speilgiaert, beheerder van de nalatenschap van Caerle Lyssenssone, aan jonkheer Pieter de Courtewille.
1585. 1 charter
116. Akte, verleden voor de magistraat van de stad en kasselrij Veurne, van de verkoop van een deel van een woning in Veurne door Roelant Streeck en zijn echtgenote Anthonette Herkelbout aan Jan Trioen.
1653. 1 charter
117. Akte, verleden voor de magistraat van de stad en kasselrij Veurne, over de volmacht verleend door Adriaen Gheeraert uit Wulveringem en zijn echtgenote Adriaeneken Schoonbaert aan Joos Delatre om voor de magistraat van het Brugse Vrije te verschijnen om de verkoop van een stuk land aan Christiaen Meganck af te handelen.
1669. 1 stuk
118. Akte, verleden voor de magistraat van de stad en kasselrij Veurne, over een rente van Margriete Marie Magdalene vanden Broucke, douairière van jonkheer Franchois Alexander Triest, aan Inghelbert Ignatius Goudenhoofd, advocaat bij de Raad van Vlaanderen, bezet op een hofstede in Sint-Rijkers, aangevuld met verklaringen van die laatste waarin hij aangeeft de rente verkocht te hebben aan Jan Wemaere, koopman in Ieper.
1682-1686. 1 katern
119. Afschriften van twee akten, verleden voor de magistraat van de stad en kasselrij Veurne, van de verkoop van land in Lo door Joannes Verhaeghe, Joanne Françoise de Croos, Guislain Merlevede en Pieter de Witte aan Guillaume-François vander Fosse, ontvanger-generaal en raadpensionaris van de stad en kasselrij.
1725-1726. 1 katern
120. Akte, verleden voor de magistraat van de stad en kasselrij Veurne, van de verkoop van twee stukken land en de bijbehorende goederen in Sint-Rijkers door Pieter Jacobus Foossaert, landbouwer in Sint-Rijkers, aan Simphoriaen Senave, landbouwer in Alveringem.
1782. 1 katern

F. BESTUUR VAN DE STAD VEURNE EN TOEZICHT OP DE PAROCHIES**1. STUKKEN BETREFFENDE HET ALGEMENE BESTUUR VAN DE STAD EN KASSELRIJ**

121. Brief van Nicolaes Neels, provinciaal van de predikheren, aan de hoogbaljuw van Veurne en de magistraat van de stad en kasselrij Veurne over het sturen van een prediker.
1594. 1 stuk
122. Verklaring van Lamoraal van Horne, burggraaf van Veurne, over de verkoop aan de magistraat van de stad en kasselrij Veurne van een woning op de Grote Markt en zijn rechten van de “cipirage”.
1610. 1 stuk
123. Afschrift van een brief van de graaf van Montbron, gouverneur van Kamerijk, aan Fiacre de Biaudos, graaf van Castéja en luitenant van de koning in Veurne, over troepenlichtingen voor het Spaanse leger en een ordonnantie over de jacht.
1706. 1 stuk
124. Afschrift van de akte van de benoeming van Pierre des Graviers tot postmeester van Veurne uit 1694.
1720. 1 stuk
125. Afschriften van twee staten van leveringen van haver, hooi, hout en stro aan het Franse leger.
1745. 2 stukken
126. Brief van Jean-Baptiste Donche, kapitein-commandant in het patriottenleger, aan Pierre-Philippe Becqué, secretaris van het militaire comité, over Charles-Joseph Descamps, die niet naar zijn korps was teruggekeerd na afloop van zijn verlof, en over de brug over het kanaal naar Duinkerke.
1790. 1 stuk
127. Afschrift van een memorie van het “vrije en soevereine volk” van Veurne en Veurne-Ambacht, voorgelegd aan luitenant-generaal James O’Moran, bevelhebber van de Franse troepen in Doornik, het Doornikse en Vlaanderen, over het bestuur van Veurne, Veurne-Ambacht en West-Vlaanderen.
1793. 1 katern
128. Brief van Louis-Pierre-Marcel Letellier, bijgenaamd Bullier, aan Norbert-Félicien-Jacques Marrannes, directeur van de posterijen van Veurne, over de bezorging van drie jassen voor postkoeriers aan een postofficier van het legerkorps van baron Alvinczy.
1793. 1 stuk
129. Brief van de magistraat van de stad en kasselrij Veurne aan zijn vertegenwoordigers in Brussel over de opstelling van staten van de oorlogslasten betaald door de dorpen en van de oorlogsschade geleden door de inwoners van de stad en kasselrij.
1794. 1 stuk

130. Lijst van de gemeenten die deel uitmaken van de stad en kasselrij Veurne.
[ca. 1795]. 1 stuk
131. Staat van de bevolking en de graanvoorraden van de stad en kasselrij Veurne.
[ca. 1795]. 1 stuk
132. Memorie waarin de wens van de leden van de *Administration centrale de la Belgique* om de Zuidelijke Nederlanden bij Frankrijk aan te hechten wordt bekritiseerd en waarin gepleit wordt voor het behoud van de oude wetten.
[ca. 1795]. 1 katern
133. Blanco attest van de magistraat van de stad en kasselrij Veurne dat de houder de toelating geeft om in dienst van de kasselrij een dekhengst te berijden.
[18de eeuw]. 1 stuk
Gedrukt.

2. STUKKEN BETREFFENDE DE STAD VEURNE

134. Stukken betreffende de oratorianen van Veurne en hun Latijnse en Vlaamse scholen.
1730-1789. 1 omslag
Bevat drie omslagen met twintigste-eeuwse aantekeningen.
135. Akte van de benoeming van Claude-Denise Gillard, weduwe Thirel, tot stadsvroedvrouw van Veurne.
1739. 1 stuk
136. Stukken betreffende de klachten van de deken en de suppoosten van de nering van de herbergiers en de pachter van de stedelijke wijn- en bieraccijnzen tegen J. Leper (of Lepeire), keldermeester van het Sint-Walburgakapittel, die alcoholische dranken zou hebben verkocht aan niet-geprivilegieerde personen.
1742. 1 omslag
137. Staat van de ronselaars en rekruten van het regiment van Vierset die in de periode 1 mei - 31 juli 1789 in Veurne hebben verbleven.
1789. 1 stuk

3. STUKKEN BETREFFENDE SPECIFIEKE PAROCHIES

138. Brief van Fernando Álvarez de Toledo, grootprior van de Orde van Sint-Jan in Castilië en León, aan de baljuw en de schepenen van Roesbrugge.
1569. 1 stuk
In het Spaans.
139. Landboek van de parochie Houtem, opgesteld in opdracht van de magistraat van de stad en kasselrij Veurne.
1601. 1 deel
140. Brief van Jaecques de Latre aan de magistraat van de stad en kasselrij Veurne over een geschil in verband met zijn verkiezing tot kerkmeester van Haringe, met bijbehorende bewijsstukken.
1672. 2 stukken
141. Stukken van diverse aard betreffende de parochie Oostkerke.
1694, 1741, 1745, z.d. 1 omslag

142. Stukken betreffende de verkiezing en aanstelling van klerken van de parochie Lampernisse.
1728, 1755. 1 omslag
143. Verslag van een vergadering van de hoofdman, de zetter en de parochianen van Oostvleteren over de verkiezing en aanstelling van een nieuwe kapelaan.
1743. 1 katern
144. Brief van ridder Jean-Baptiste-Joseph de Sahuguet d'Amarzit d'Espagnac, *aide maréchal des logis de l'armée*, aan de hoofdman van Booitshoeke over de bezorging van staten van de pachters van de parochie en van de hoeveelheden hooi, stro en graan die ze hebben kunnen oogsten.
1744. 1 stuk
145. Brief van de echtgenote van Jacques Remy aan de griffier van het leenhof van Roesbrugge over een leen dat afhangt van het leenhof in kwestie.
1748. 1 stuk
146. Brief van François-Albert Vermeesch, griffier van Lampernisse, aan N. Maes, griffier van Leisele, over de eigenaar(s) van een stuk land waarop een grondrente aan de dis van Lampernisse rust.
1766. 1 stuk
147. Staten van vee opgeëist door het Franse leger in de parochies van de kasselrij Veurne in 1793.
[na 1793]. 1 omslag
148. Akte van waardeschatting en attest van overlijden van een gecasteerde hengst die door het Franse leger uit Oostkerke was meegenomen naar Antwerpen.
1794-1795. 2 stukken
Drie exemplaren van beide stukken.

II. STAD VEURNE

A. BRIEFWISSELING

- 149-153. Brieven aan het stadsbestuur van Veurne.
1796-1861. 5 omslagen
149. 1796-1813.
150. 1815-1829.
151. 1830-1839.
152. 1843-1849.
153. 1850-1861.
154. Brieven aan Norbert-Félicien-Jacques Marrannes, "representant van het volk" en (voormalig) directeur van de posterijen van Veurne.
1797-1798. 1 omslag
155. Brieven aan de commissaris en de directeur van de politie van Veurne.
1818, 1823. 2 stukken

B. STUKKEN BETREFFENDE FINANCIËN EN FISCALITEIT

156. Rekening van de parochie Sint-Niklaas-Beosterpoort voor de periode 1 januari - 30 september 1796.
1796. 1 katern
Afgesloten in 1798.
157. Staten van de vergoedingen die de personeelsleden van de administratie van de gemeente en het municipaal kanton Veurne nog dienen te ontvangen.
1796-1798 (jaren V en VI). 2 stukken
158. Omstellingskohier van Sint-Niklaas-Beosterpoort voor het jaar V.
1797-1798. 1 katern
159. Afschrift van een staat van de geïnunderde gronden in Beosterpoort.
[ca. 1798]. 1 stuk
160. Tabel met de waarde van de geldstukken van 6, 12 en 24 *sous* en 3, 6, 24 en 48 *livres* in frank en pond *tournois* volgens de tarieven vastgelegd in de keizerlijke decreten van 18 augustus en 12 september 1810.
[ca. 1810]. 1 stuk
Gedrukt.
161. Bezwaarschriften van verschillende inwoners van Veurne aan het stadsbestuur over hun aanslag in de octrooibelasting.
1818. 1 omslag

C. STUKKEN BETREFFENDE DE OVERIGE BEVOEGDHEDEN VAN HET STADSBESTUUR

162. Brief van majoor Jouardet, commandant van het eerste cohort van de Nationale Garde van Seine-et-Oise, aan de directeur van het militair hospitaal van Veurne over de bezorging van staten van de in het hospitaal opgenomen en overleden manschappen van het cohort.
1809. 1 stuk
163. Aankondigingen van openbare verkopen gehouden in uitvoering van vonnissen van de rechtbank van eerste aanleg van Veurne.
1812-1814. 1 omslag
Gedrukt.
164. Lijst van militaire benoemingen in het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden.
1820-1829. 1 stuk
165. Lijst van de leden van het stadsbestuur van Veurne in de periode 1796-1821.
[na 1821]. 1 katern
166. Bouwreglement van de stad Veurne.
1823. 1 katern
Gedrukt.
167. Lijsten van de leden van de Provinciale Staten van West-Vlaanderen.
1825-1829. 1 omslag
168. Aantekeningen over diverse benoemingen van overheidsfunctionarissen.
1825-1830. 1 omslag

169. Lijsten van de leden van de Kamer van Notarissen van het arrondissement Veurne.
1825-1834. 1 omslag
170. Brief van de burgemeester en de schepenen van Veurne aan de vrederechter van het kanton Veurne over een besluit inzake de “politie der markten” en afschrift van dit besluit.
1828. 2 stukken
171. Stukken betreffende het onderwijs en de onderwijsinspectie.
1828-1831. 1 omslag
172. Aantekeningen over de zitting van de “regeringsraad” van Veurne van 28 september 1829 en de begroting voor het jaar 1830.
1829. 1 stuk
173. Stukken betreffende de militaire dienstplicht in het kanton Veurne.
1829-1831. 1 omslag
174. Lijst van de steden van de provincie West-Vlaanderen en hun bevolkingsaantallen.
1833. 1 stuk
175. Brief van Franciscus Vandenkerckhove aan zijn broer Ludovicus, griffier van het vrederecht van Veurne, over een verzoek van het stadsbestuur van Veurne om een exemplaar van de politiereglementen van Brussel te bekomen.
1847. 1 stuk
176. Menukaart van de lunch aangeboden naar aanleiding van de onthulling van de bronzen buste van de Veurnse koloniaal Edmond Hanssens en artikel uit het tijdschrift van de *Touring-Club de Belgique* over Hanssens’ activiteiten in Congo. [1890], [na 1896]. 2 stukken

III. LEENHOF VAN DE BURG VAN VEURNE

177. Denombrementen van de heerlijkheid “Het Schependom” in Reninge.
1597, 1603. 1 stuk en 1 katern
Bevat een afschrift uit een denombrement uit 1529 en een origineel denombrement uit 1603.
178. Akte, verleden voor het Hof van Stavele en enkele leenmannen van het leenhof van de Burg van Veurne, van de verkoop van een leen in Wulveringem door Cristiaen vanden Vyvere, Jakemyne Schipman en Hanskin vanden Vyvere aan jonkheer Pieter vander Waterleet, burgemeester-landhouder van de stad en kasselrij Veurne, ten behoeve van diens dochter Anna.
1601. 1 charter
179. Afschrift uit het ontvangsbewijs van het denombrement van drie lenen van Margriete vanden Coornhuysse, gelegen in Adinkerke.
1625. 1 stuk
180. Denombrement van het leen Jacobvisbrugge in Sint-Niklaas-Bewesterpoort.
1625. 1 katern

181. Akte van volmacht verleend door prins Balthasar-Philippe de Gand-Vilain, graaf van Isenghien, aan François Soyer, baljuw van Reninge, om voor het leenhof van de Burg van Veurne de nodige verplichtingen te vervullen om de prins tot heer van Reninge te laten verheffen.
1654. 1 stuk
182. Afschriften uit een zeventiende-eeuwse kopie (1634, met een aanvulling uit 1644) van een denombrement uit 1474 van de heerlijkheid Watou.
1672. 1 katern
183. Akte, verleden voor de baljuw van het Iephof in Pervijze en enkele leenmannen van het leenhof van de Burg van Veurne, waarin de verkoop van een leen in Sint-Niklaas-Beoosterpoort door Guillames Yperzeele, beheerder van de nalatenschap van jonkheer Guillames de Hamers, aan Louis Janssens wordt bevestigd en het leen in kwestie aan de oudste dochter van de koper wordt overdragen.
1698. 1 katern

IV. NOORDWATERING

184. Brief van Louis van Roo aan François Viguereux, watergraaf van de Noordwatering, over de levering van bouwmaterialen.
1744. 1 stuk
185. Rekening van de Noordwatering voor de periode 1 juli 1755 - 28 juli 1756.
1755-1756. 1 deel
186. Rekening (met bijbehorende borderellen en bewijsstukken) van Franciscus de Langhe, sasmester van het Veurnesas, voor de periode 24 juni 1783 - 24 juli 1784.
1783-1784. 1 omslag
187. Stukken betreffende de verkoop van een groot aantal partijen hout, toebehorend aan de Noordwatering, door de amman van Kaaskerke.
1787-1788. 1 katern en 1 stuk
- 188-190. Financiële bewijsstukken van het bestuur van de Noordwatering.
1790-1792. 3 liassen
188. Bewijsstukken met betrekking tot graafwerken ("bedelven").
1790-1791.
189. Bewijsstukken met betrekking tot werken aan bruggen, dammen, dijken en sluizen.
1790-1792.
190. Bewijsstukken met betrekking tot rentebetalingen.
1791.
191. Rekeningen van het Westsas voor de periodes 18 september 1792 - 21 juli 1794, 1 september 1794 - 31 augustus 1795 en 1 september 1796 - 31 augustus 1797.
1792-1797. 1 omslag
De laatste twee rekeningen werden afgesloten in 1800.
192. Stukken betreffende de inning van de "ovijne".
[na 1799-1800 (jaar VIII)], 1802. 2 stukken

193. Journaal van de inkomsten van de Noordwatering en lijst van de inwoners van Alveringem die wegens hun insolventie de "ovijne" niet kunnen betalen. 1801-1804, 1802. 1 katern en 1 stuk
194. Stukken betreffende de algemene vergaderingen van de grote gelanden. 1804-1805. 1 pak

V. GENERALITEIT VAN DE ACHT PAROCHIES

195. Brieven aan het bestuur van de Generaliteit van de Acht Parochies. 1592-1599. 1 omslag
196. Brieven aan de baljuw van Elverdinge en Vlamertinge en de griffier van de Generaliteit van de Acht Parochies. 1596-1598. 1 omslag
197. Staat van enkele uitgaven die de baljuw van Elverdinge en Vlamertinge heeft gedaan ten behoeve van de Generaliteit van de Acht Parochies. [ca. 1597]. 1 stuk
198. Stukken betreffende de processen voor de Soevereine Raad van Doornik van Anthoine Clapsteen, commies van het koninklijk tabellionaat in het kwartier van Veurne, tegen Hubert de Le Vallée en de edele vazallen, officieren en wethouders van de Acht Parochies over het niet naleven en het niet publiceren van de ordonnanties en edicten over het tabellionaat. 1678-1679, z.d. 1 omslag
- 199-201. Bewijsstukken van betalingen door de ontvanger van de Generaliteit van de Acht Parochies. 1681-1690. 3 liassen
199. 1681-1684.
200. 1684-1686.
In zeer slechte staat.
201. 1688-1690.
In zeer slechte staat.
202. Stukken betreffende het proces voor de intendant van Maritiem Vlaanderen van Jean-Baptiste Lequin, *fermier général des domaines de Flandres, Tournay, Arthois, Haynaut et autres*, en Philippe Blauwaert, tabellioen van het ressort van het Parlement van Doornik, tegen de edele vazallen, officieren en wethouders van de Acht Parochies over het niet naleven van de ordonnanties en edicten over het tabellionaat. [na 1687]. 1 omslag
203. Stukken betreffende het proces voor de baljuw, de burgemeester en de schepenen van de heerlijkheid "Het Hofland van Sint-Pieters van Kassel" in Oost- en Westvleteren van Pieter van Nieuwkercke tegen Matthieu de Mey, verweerder namens Jan Boyaert, over de nalatenschap van Pieter Walle(n)court. 1699-1701. 1 omslag

204. Bevelschrift van Claude Le Blanc, intendant van Maritiem Vlaanderen, aan de officieren van de Acht Parochies over de levering van paarden en wagens voor het transport van graan.
1709. 1 stuk
205. Stukken betreffende het proces voor de Raad van Vlaanderen van enkele inwoners van de heerlijkheid "Het Hofland" in Reninge tegen François Jan Godderis, griffier van deze heerlijkheid, over vermeende financiële malversaties.
(1711) 1715-1719. 1 omslag
206. Stukken betreffende het proces voor de officieren van de Acht Parochies van de baljuw en de schepenen van de parochie en baronie Loker tegen jonkheer Louis-Joseph van Rhemen, ontvanger van de Generaliteit, over de restitutie van een som geld die het bestuur van de parochie en baronie tweemaal in rekening gebracht zou hebben.
(1713) 1722-1726. 1 pak
207. Stukken betreffende een geschil, voorgelegd aan de Raad van Vlaanderen, tussen de edele vazallen van de Acht Parochies en de magistraat van de stad en kasselrij Veurne over de afschaffing van de wet van Woesten.
1725-1726. 1 pak
208. Verordening van landvoogdes Maria Elisabeth over de rechtspraak en het bestuur in de Generaliteit van de Acht Parochies.
1730. 1 stuk
Vijf gedrukte exemplaren.

VI. STAD LO

209. Verslag van een gerechtelijk vooronderzoek gehouden door de magistraat van Lo op verzoek van Jan Dobbelaere.
1619. 1 stuk
210. Stukken betreffende diverse civiele processen voor de magistraat van Lo.
1650-1683. 1 omslag
211. Instructies van koning Lodewijk XIV voor de vernieuwing van de magistraat.
1678, 1680. 2 stukken
212. Lijst van de uitslagen van de prijsschietingen van het schuttersgilde van Lo op de eerste, tweede en derde zondag van april.
1682. 1 stuk
213. Inventaris van de registers van de voormalige magistraat van Lo die neergelegd zijn bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement Veurne.
1808. 1 stuk
In slechte staat.

VII. STUKKEN BETREFFENDE DIVERSE GEMEENTEN**A. BEVEREN-AAN-DE-IJZER**

214. Brieven aan het gemeentebestuur van Beveren-aan-de-IJzer over de burgerlijke stand.
1844, 1888. 2 stukken

B. LAMPERNISSE

215. Proces-verbaal van de afbakening van het grondgebied van de gemeente Lampernisse en van de verdeling van de gemeente in secties.
1804. 1 katern

C. OOSTKERKE

216. Rekening van de gemeente Oostkerke voor de periode 23 september 1800 - 23 september 1801.
1800-1801. 1 katern

D. ROESBRUGGE-HARINGE

217. Afschrift van een resolutie uit het register van beslissingen van de *conseil de préfecture* van het Leiedepartement over een geschil tussen de burgemeester van Haringe en François Smaghe naar aanleiding van een bouwovertreiding.
1812. 1 stuk
218. Brief van het gemeentebestuur van Haringe aan vrederechter Anicet Despot over de eerstvolgende vergadering van de gemeenteraad.
1855. 1 stuk
219. Foto van het interieur van de kerk van Roesbrugge, met aantekeningen op de rugzijde.
[einde 19de eeuw of 20ste eeuw]. 1 stuk

E. WULPEN

220. Inventarissen van de stukken die op 10, 18 en 23 mei 1843 door de burgemeester en de schepenen van Wulpen gelicht zijn bij Charles Debrauwere, voormalig secretaris van de gemeente.
1843. 1 katern
221. Inventaris van archief van de gemeente Wulpen.
[na 1850].
In slechte staat. 1 stuk

VIII. STUKKEN MET EEN ONDUIDELIJKE HERKOMST

222. Attest van een landhouder en drie schepenen-keurheren van Veurne-Ambacht waarin aan de magistraat van het Brugse Vrije verklaard wordt dat Jaspas van Steelandt afstand heeft gedaan van het keurbroederschap van de kasselrij.
1529. 1 stuk

223. Akte van het bestuur van de Gentse rederijderskamer “De Fontaine” over de erkenning van de rederijderskamer van Veurne.
1531. 1 charter
224. Verzoekschriften van schuldenaars uit het Brugse Vrije aan keizer Karel V om “brieven van inductie” te krijgen.
1543, 1545. 1 omslag
In slechte staat.
225. Voogdijrekeningen voorgelegd aan de baljuw en de schepenen van de kasselrij Ieper.
1548-1549. 2 stukken
226. Stukken betreffende de levering van wagens en paarden door de kasselrij Ieper aan koning Filips II voor het vervoer van geld en goederen voor het leger.
1557. 1 omslag
227. Verslag van het verhoor van enkele getuigen door de schepenen van de kasselrij Ieper op verzoek van Danneel en Heindrick de Bane uit Vlamertinge in het kader van een rechtszaak tegen de baljuw van de kasselrij.
1563. 1 stuk
228. Stukken betreffende de schulden van Jan vander Eecke (of Vareeke) uit Zonnebeke aan Nicolaes Cobrisse en Willem Buts, wijnkoopman in Ieper, voor de aankoop en de levering van wijn.
1566, z.d. 2 stukken
229. Verslagen van enkele gerechtelijke beslagleggingen op goederen van schuldenaren, uitgevoerd door de baljuw van het Kanunnikse.
1567-1568. 1 stuk
Onvolledig en in slechte staat.
230. Afschriften van twee akten, verleden voor de auditeurs van het soeverein-baljuwschap van Rijsel, Douai en Orchies, over de procuratie verleend door de uitvoerders van het testament van Jehan de Montmorency, heer van Courrières, aan Michiel de Backere en Nicolas de Vinck om enkele zaken met betrekking tot de nalatenschap van Jan III van Poeke af te handelen.
1568. 2 katernen
231. Fragment van de akte, verleden voor het leenhof van de Burg van Brugge, van de schenking van twee leengoederen door Joris van Themseke aan zijn zoon Jan.
1569. 1 charter
232. Akte over de afspraken die enkele mannen hebben gemaakt voor de betaling van een herbergrekening in Ekelsbeke.
1574. 1 stuk
233. Brief van procureur Guillame Wauters aan Jan Cokele, procureur in Ieper, over diverse onderwerpen.
1593. 1 stuk
234. Afschriften van doop- en huwelijksakten van de Sint-Walburgaparochie van Veurne.
1593-1609. 1 katern

235. Stukken betreffende het proces voor de magistraat van de stad en kasselrij Sint-Winoksbergen van jonkheer Jan de Moncheaulx, pachter van de tienden van de deken en het kapittel van Sint-Omaars, tegen Maillaert de Feyer(e) c.s., pachters uit Bambeke, over achterstallige raaptienden.
(1600) 1601. 1 omslag
236. Stukken betreffende de nalatenschap van Anthuenis de Costere uit Diksmuide.
1640-1643. 1 lias
237. Kwitantie voor de betaling van Philips Symoens uit Torhout voor het logement van een groep militairen, het aanbieden van voedsel en drank aan diverse groepen militairen en het voorzien van hooi voor de paarden van een kolonel.
1649. 1 stuk
Gedeeltelijk beschadigd.
238. Akte van de verpachting van een stuk land in Elzendamme door jonkheer Jan Franchois van Pamele aan Michiel Vernieuwe.
1661. 1 stuk
239. Bevelschriften van François Demadrys, intendant van Maritiem Vlaanderen, aan de baljuws, wethouders en inwoners van Esen en Beerst over betalingen aan de *trésorier de l'extraordinaire des guerres* of zijn commies in Diksmuide.
1691. 2 stukken
240. Rechtsgeleerd advies van een advocaat uit Sint-Winoksbergen over de vraag of de arbeiders die tijdens werken een geldschat hebben gevonden in een kerk aanspraak kunnen maken op een deel van het geld.
1694. 1 stuk
241. Stukken ter ondersteuning van het verzoek van Philippe-François de Fourneau, baron van La Chapelle en heer van Berchem, om als lid van de adel in de Staten van Brabant te worden opgenomen.
[ca. 1697]. 1 katern
242. Brief van de burggraaf van Beaumont aan de procurator van de Gentse jezuiten over een schuld.
1706. 1 stuk
243. Afschriften uit zeventiende- en achttiende-eeuwse staten van goed van leden van de familie Mesdach en andere stukken betreffende deze familie.
1707-1808. 1 pak
244. Attesten, brieven, kwitanties en andere stukken over Marie-Françoise vanden Bussche.
1716-1730, z.d. 1 omslag
245. Attest van Josephus Marianus Ryelandt, pastoor van de Sint-Jacobsparochie van Brugge, over de goede reputatie van Anna van Allesyne, echtgenote van Jacob Meyer.
1722. 1 stuk
246. Kwitantie voor de uitbetaling van een jaarloon door de Geestelijken en Leden van Vlaanderen aan chirurgijn Jaecques Neerynck voor de uitoefening van de functie van controleur van het Bijlokehospitaal van Gent.
1731. 1 stuk

247. Lijst van een aantal burgemeesters, schepenen en raadsleden van de stad Brugge uit de periode 1488-1735.
[na 1735]. 1 stuk
Gedeeltelijk beschadigd.
248. Vrachtbrief van de Oostendse schipper Daniël Pieters over het transport van brandewijn en pruimen van Couëron naar Nieuwpoort.
1737. 1 stuk
249. Brief van Nicolais Joos uit Sint-Winoksbergen aan procureur Van Mol uit Veurne over het onderwijs van de twee zonen van Joos.
1738. 1 stuk
250. Brieven van J. van Moen aan N. Baelde, procureur in de *bailliage* van Belle, over het proces van de weduwe van Pieter Looten tegen N. Légier.
1748-1749. 2 stukken
251. Stukken betreffende Josephus Antonius Michel, kanunnik in het Sint-Walburgakapittel van Veurne.
1751-1787. 1 omslag
Bevat verschillende stukken in het Latijn.
252. Handboek van Pieter Judocus Dacquet, ontvanger-generaal van de stad en kasselrij Veurne, over het beheer van de goederen van het kapittel van Sint-Omaars binnen de kasselrij.
1756-1793. 1 deel
Bevat een eigentijdse inhoudstafel en een groot aantal losse stukken.
253. Handboek van François-Albert Vermeesch, schepen-keurheer en gezworen deelman, prijzer en landmeter van de stad en kasselrij Veurne, voornamelijk met gegevens over inkomsten uit onroerende goederen en renten.
1758-1804. 1 deel
Bevat ook enkele losse stukken.
254. Brief van J.L. L'Ortye, *alguazil* van de militaire justitie, aan Philippe Franqué, kapitein van het korps ingenieurs in dienst van de Staten-Generaal van de Verenigde Provinciën, over het appointment op een verzoekschrift van mevrouw Hamende, weduwe van N. du Courtrai.
1759. 1 stuk
255. Rechtsgeleerde adviezen van advocaten uit Belle en Sint-Winoksbergen, voornamelijk met betrekking tot rechtszaken voor de *bailliage royal et siège présidial* van Vlaanderen.
[na 1762]. 1 katern
256. Grootboek van de handelonderneming in lijnwaad die in 1765 in Ieper is opgericht door Joannes Baeselees, Joannes de Haene en A.L. Herwyn.
1765-1775 (1776-1778). 1 deel
Bevat een alfabetische index van de personen waarmee handel wordt gedreven en een groot aantal losse stukken (brieven, rekeningen ...).
257. "Magaziner", register waarin handelaar P.A. Herwyn uit Sint-Winoksbergen de partijen goederen bijhoudt die hij in diverse magazijnen laat opslaan en weer laat weghalen.
1776-1783. 1 deel

258. Uitgavenboek van handelaar P.A. Herwyn uit Sint-Winoksbergen.
1776-1784. 1 deel
259. Fragment van de akte, verleden voor de magistraat van het Brugse Vrije, van de verkoop van hun delen van twee hofsteden in Ettelgem door Joannes van Parys, advocaat bij de Raad van Vlaanderen, Jacques van Parys, koopman in Brugge, en Joanne van Vossem, echtgenote van die laatste, aan hun (schoon)broer Charles van Parys, advocaat bij de Raad van Vlaanderen.
1783. 1 katern
260. Stukken betreffende de handel in kousen en garen.
1784-1785. 1 omslag
- 261-267. Rekeningen van J.J. Adriaenssens uit Doornik over de handel in kousen en garen die hij namens Jean-Baptiste Coppieters de Brameries drijft.
1784-1795. 7 liassen
261. 1784.
262. 1785.
263. 1786.
264. 1787.
265. 1788.
266. 1789-1790.
267. 1791-1795.
268. Brief van landvoogden Maria Christina van Oostenrijk en Albert Casimir van Saksen-Teschen aan het Sint-Walburgakapittel van Veurne over een beschikking van keizer Jozef II inzake lenen die door de clerus in leen waren gegeven aan leken.
1787. 1 stuk
269. Brieven aan François-Albert Vermeesch, burgemeester-landhouder van de stad en kasselrij Veurne en ontvanger van het kapittel van Doornik, over pachten en tienden.
1789. 1 omslag
270. Gedrukte versie van een brief uit 1792 van de jakobijnen van Straatsburg aan de jakobijnen van Parijs.
[ca. 1792]. 1 stuk
271. Minuten van uitgaande brieven van een niet nader genoemde handelaar of handelsonderneming.
1798. 1 omslag
272. Staat van de grondbelasting geheven op de nationale goederen in de gemeente Koksijde voor het jaar VI.
1799. 1 stuk
273. Blanco verslagformulier van de inspectie van het landhuis van het Brugse Vrije door een loodgieter, een metselaar, een timmerman en een schouwveger.
[18de eeuw]. 1 katern
Gedrukt.

274. Omslagen van brieven aan de magistraat van de stad en kasselrij Veurne en het stadsbestuur van Veurne.
[18de-19de eeuw]. 1 omslag
275. Diverse losse notities en aantekeningen.
[18de-19de eeuw]. 1 omslag
276. Nota over de vraag of het geheime huwelijk dat twee Engelsen in 1777 door de predikant van het Nederlandse garnizoen in Veurne hadden laten voltrekken volgens de toenmalige wetten van het graafschap Vlaanderen als een wettige echtverbintenis kan worden beschouwd.
[ca. 1802]. 1 stuk
Deze zaak wordt besproken in J. Van Acker, *Trouwen in het barrière-garnizoen van Veurne omstreeks 1775*, in *Biekorf. West-Vlaams Archief voor Geschiedenis, Archeologie, Taal- en Volkskunde*, 2010, CX, p. 299-306.
277. Afschrift van de inventaris en de akte van de verdeling van de onroerende goederen en obligaties van de in 1801 overleden Anne-Thérèse Garmyn uit Westvleteren.
1803. 1 katern
278. Brief van Michel-François Jooris, notaris in Nieuwpoort, aan N. Cornet, “surnumerair” bij het registratiekantoor van Veurne.
1805. 1 stuk
279. Afschriften en samenvattingen van gegevens uit verschillende registers en andere stukken over adellijke personen uit Ieper.
1806, 1810, [begin 19de eeuw]. 1 omslag
280. Affiche over het vijftigjarige priesterjubiläum van pater Seraphinus (Petrus Catry), *definitior* en *custos* van de kapucijnenorde.
1814. 1 stuk
Gedrukt.
In slechte staat.
281. Brief van Joannes Baptista Aucher, lid van de congregatie van de mechtaristen in Venetië, aan François-Ignace vander Meersch de Nevele, oud-burgemeester-landhouder van de stad en kasselrij Veurne, over zijn uitgave van het *Chronicon* van Eusebius van Caesarea.
1818. 1 stuk
In het Latijn.
282. Repertorium van de akten van de gemeente Eggewaartskapelle voor het laatste kwartaal van 1828 en het jaar 1829, met aantekeningen van de ontvanger der registratie en domeinen van Veurne.
1828-1830. 1 stuk
283. Brief van Charles Turckx, zoon van de directeur van de gevangenis van Veurne, aan zijn ouders over zijn legerdienst.
1845. 1 stuk
284. Stukken betreffende de gronden van Henricus Decroos en Hermanus Inghelram in Middelkerke.
1854-1866, z.d. 1 omslag
Bevat een kaart.

285. Stukken betreffende gebeurtenissen uit het jaar 1793, voornamelijk militaire operaties in Veurne en omgeving.
[19de eeuw]. 1 omslag
286. Lijsten van de landhouders van de commune en landhouders van de wet van de kasselrij Veurne uit de periode 1491-1586, overgenomen uit de *Geschiedenis der stad en kastelnij van Veurne* van Frans De Potter, Edmond Ronse en Pieter Borre (1873-1875).
[laatste kwart 19de eeuw of eerste helft 20ste eeuw]. 1 stuk
287. Schrift met aantekeningen over het issuerecht, het leenhof van Rapenburg, de dis van Lampernisse, enkele achttiende-eeuwse vastgoedtransacties en Abraham van der Brugge, predikant in Dendermonde en Veurne.
[20ste eeuw]. 1 deel

6 3 6 9

ISBN 978-94-6391-357-7

9 7 8 9 4 6 3 9 1 3 5 7 7

Illustratie op de omslag: Blanco attest van de magistraat van de stad en kasselrij Veurne dat de houder de toelating geeft om in dienst van de kasselrij een dekhengst te berijden, 18de eeuw (Rijksarchief Brugge, *Verzameling Stad en Kasselrij Veurne*, nr. 133).